

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
X kadencja

Druk nr 3268

Warszawa, 7 października 2026 r.

Pan

Włodzimierz Czarzasty

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i na podstawie art. 32 ust. 2 regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekt ustawy:

- o zmianie ustawy - Kodeks karny.

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem ustawy upoważniamy panią posłankę Monikę Rosę.

(-) Piotr Adamowicz; (-) Urszula Augustyn; (-) Sylwia Bielawska; (-) Paweł Bliźniuk; (-) Mateusz Bochenek; (-) Krzysztof Bojarski; (-) Piotr Borys; (-) Marek Jan Chmielewski; (-) Alicja Chybicka; (-) Zofia Czernow; (-) Joanna Frydrych; (-) Konrad Frysztak; (-) Patryk Gabriel; (-) Krzysztof Gadowski; (-) Elżbieta Gapińska; (-) Zdzisław Gawlik; (-) Piotr Głowski; (-) Marta Golbik; (-) Małgorzata Gromadzka; (-) Barbara Grygorcewicz; (-) Krzysztof Habura; (-) Łukasz Horbatowski; (-) Robert Jagła; (-) Patryk Jaskulski; (-) Dominik Jaśkowicz; (-) Danuta Jazłowiecka; (-) Piotr Kandyba; (-) Joanna Kluzik-Rostkowska; (-) Magdalena Małgorzata Kołodziejczak; (-) Tomasz Kostuś; (-) Urszula Koszutska; (-) Iwona Maria Kozłowska; (-) Maria Joanna Koźlakiewicz; (-) Iwona Małgorzata Krawczyk; (-) Katarzyna Królak; (-) Marek Krzakała; (-) Adam Krzemiński; (-) Henryka Krzywonos-Strycharska; (-) Bożena Lisowska; (-) Katarzyna Anna Lubnauer; (-) Artur Jarosław Łacki; (-) Alicja Łepkowska-Gołaś; (-) Dorota Łoboda; (-) Alicja Łuczak; (-) Krystian Łuczak; (-) Paweł Masełko; (-) Katarzyna Matusik-Lipiec; (-) Jerzy Meysztowicz; (-) Arkadiusz Myrcha; (-) Grzegorz Napieralski; (-) Jacek Niedźwiedzki; (-) Jolanta Niezgodzka; (-) Tomasz Piotr Nowak; (-) Paweł Papke; (-) Karolina Pawliczak; (-) Małgorzata Pępek; (-) Krzysztof Piątkowski; (-) Katarzyna Maria Piekarska; (-) Lucjan Marek Pietrzczyk; (-) Elżbieta Anna Polak; (-) Mariusz Popielarz; (-) Renata Rak; (-) Monika Rosa; (-) Marek Rząsa; (-) Krystyna Sibińska; (-) Waldemar

Sługocki; (-) Weronika Smarduch; (-) Anna Sobolak; (-) Franciszek Sterczewski; (-) Paweł Suski; (-) Andrzej Szewiński; (-) Henryk Szopiński; (-) Krystyna Szumilas; (-) Łukasz Ściebiorowski; (-) Apoloniusz Tajner; (-) Jarosław Wałęsa; (-) Robert Wardzała; (-) Adrian Witczak; (-) Mariusz Witczak; (-) Przemysław Witek; (-) Anna Wojciechowska; (-) Bogusław Wołoszański; (-) Maciej Wróbel; (-) Witold Zembaczyński.

U S T A W A

z dnia ...

o zmianie ustawy – Kodeks karny

Art. 1. W ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2025 r. poz. 383, 1818, 1872 oraz z 2026 r. poz. 902, 988) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 191a po § 1 dodaje się § 1a w brzmieniu:

„§ 1a. Tej samej karze podlega, kto bez zgody rozpowszechnia wizerunek osoby nagiej lub osoby w trakcie czynności seksualnej, wytworzony lub przetworzony przy użyciu technik cyfrowych, w szczególności sztucznej inteligencji.”;

2) w art. 200a po § 2 dodaje się § 3 w brzmieniu:

„§ 3. Karom określonym w § 1 i 2 podlega odpowiednio także ten, kto działając w sposób określony w tych przepisach nie uświadamia sobie, że dokonanie jest niemożliwe ze względu na brak małoletniego do lat 15.”;

3) w art. 202:

a) § 4 otrzymuje brzmienie:

„§ 4. Karze określonej w § 3 podlega, kto utrwała treści pornograficzne z udziałem małoletniego.”,

b) § 4a otrzymuje brzmienie:

„§ 4a. Kto sprowadza, przechowuje, posiada lub uzyskuje dostęp do treści pornograficznych z udziałem małoletniego,
podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.”,

c) po § 4a dodaje się § 4aa w brzmieniu:

„§ 4aa. Kto przy użyciu technik cyfrowych, w szczególności sztucznej inteligencji, wytwarza lub przetwarza treści pornograficzne mogące wywołać przekonanie o autentycznym udziale małoletniego,

podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.”,

d) § 5 otrzymuje brzmienie:

„§ 5. Sąd może orzec przepadek narzędzi lub innych przedmiotów, które służyły lub były przeznaczone do popełnienia przestępstw określonych w § 1-4c lub popełnionych w warunkach określonych w § 6, chociażby nie stanowiły własności sprawcy.”,

e) po § 5 dodaje się § 6 w brzmieniu:

„§ 6. Przepisy § 3, 4, 4a i 4c stosuje się także wtedy, gdy sprawca dopuszcza się określonego w nich czynu wobec treści pornograficznych wytworzonych lub przetworzonych przy użyciu technik cyfrowych, w szczególności sztucznej inteligencji, mogących wywołać przekonanie o autentycznym udziale małoletniego, a w przypadku czynu określonego w § 3 również mogących wywołać przekonanie o prezentowaniu autentycznej przemocy lub posługiwaniu się autentycznym zwierzęciem.”.

Art. 2. Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

Uzasadnienie

1. Cel projektowanej regulacji

Przedkładany projekt ma polepszyć prawnokarną ochronę społeczeństwa przed treściami pornograficznymi prezentującymi małoletnich, a także przed treściami przedstawiającymi człowieka w sytuacjach intymnych, w związku z rozwojem sztucznej inteligencji (AI), przede wszystkim technologii deepfake, wykorzystywanej na masową skalę do produkcji treści o charakterze pornograficznym, a także używanych w celu pokrzywdzenia indywidualnych osób prezentowanych w sytuacjach intymnych. Projekt zmierza do doprecyzowania obowiązujących przepisów karnych oraz dodatkowego uregulowania czynów związanych z wykorzystaniem deepfake'ów pornograficznych. Projektowane przepisy reagują na istotny problem społeczny, dotyczą sytuacji najdotkliwiej wkraczających w seksualność i intymność, w szczególności dzieci i młodzieży, a obejmują mechanizmy zidentyfikowane i opisywane w literaturze eksperckiej. Stanowią także odpowiedź na postulaty *de lege ferenda*, formułowane przez naukowców zajmujących się tą tematyką.

Projektowane zmiany obejmą art. 191a k.k., chroniący przed niekonsensualnym utrwalaniem i rozpowszechnianiem wizerunku osoby nagiej lub w trakcie czynności seksualnej, oraz art. 202 k.k., penalizujący czyny związane z treściami pornograficznymi z udziałem małoletniego lub przedstawiającymi jego wizerunek. W przypadku art. 191a k.k. projekt ma na celu wprowadzenie wyraźnej odpowiedzialności karnej za rozpowszechnianie wizerunku innej osoby w sytuacji intymnej, który został wytworzony lub przetworzony przy użyciu technik cyfrowych. W przypadku art. 202 k.k. projekt ma na celu zwiększenie prawnokarnej ochrony przed pornografią pedofilską w postaci deepfake'ów, a także uporządkowanie sankcji grożących za popełnienie czynów związanych z treściami pornograficznymi, wykorzystującymi małoletnich. Dodatkowo projekt zwiększa ochronę prawnokarną dzieci przed czynami pedofilskimi na etapie przygotowania do przestępstwa, wprowadzając odpowiedzialność karną za nieudolny grooming, który może polegać na obcowaniu sprawcy z deepfake'ami (art. 200a k.k.).

2. Potrzeba regulacji w kontekście aktualnego stanu prawnego

Ze względu na znaczący wzrost jakości treści generowanych lub modyfikowanych z wykorzystaniem AI, stały się one niemal nieodróżnialne od materiałów prawdziwych.

Upowszechnienie darmowych narzędzi do tworzenia tego typu treści prowadzi do istotnego zwiększenia ich liczby oraz postępującej wiktyimizacji osób trzecich, w szczególności dzieci i kobiet¹.

Projekt realizuje obowiązek wdrożenia Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1385 z dnia 14 maja 2024 r. w sprawie zwalczania przemocy wobec kobiet i przemocy domowej, która wprost nakazuje penalizację tworzenia i udostępniania niekonsensualnych treści intymnych, w tym w formie deepfake'ów, w krajach członkowskich Unii Europejskiej².

Należy podkreślić, że w polskim prawie deepfake'i nie mają ugruntowanej definicji prawnej. Przedstawiany projekt nawiązuje do definicji deepfake'ów z unijnego Aktu w Sprawie Sztucznej Inteligencji z 2024 roku, zgodnie z którym *deepfake* oznacza wygenerowane przez AI lub zmanipulowane przez AI obrazy, treści dźwiękowe lub treści wideo, które przypominają istniejące osoby, przedmioty, miejsca, podmioty lub zdarzenia, które odbiorca mógłby niesłusznie uznać za autentyczne lub prawdziwe³. Przyjęcie koncepcji proponowanej przez Unię Europejską jest logicznym następstwem konieczności wdrożenia w Polsce Aktu w Sprawie Sztucznej Inteligencji. Proces ten został zainicjowany uchwaleniem ustawy z 3 lipca 2026 r. o systemach sztucznej inteligencji (Dz. U. poz. 1003). Proponowane przepisy dostosowane zostały do specyfiki przestępstw z art. 191a i art. 202 k.k., w szczególności treści pornograficzne o charakterze pedofilskim nie muszą przypominać „istniejących” osób, by stanowić podstawę reakcji prawnokarnej⁴.

Obowiązujące przepisy Kodeksu karnego powstały w realiach „świata analogowego” i nie odpowiadają w pełni na wyzwania związane z upowszechnieniem mediów syntetycznych oraz przeniesieniem znaczącej części aktywności społecznych do świata cyfrowego. W odniesieniu

¹ M. Łabuz, M. Małecki, K. Mania, *Deep fakes i nadużycia na tle seksualnym – prawo wobec wyzwań syntetycznych mediów*, Fundacja Obserwatorium Demokracji Cyfrowej, Warszawa 2025, <https://ceeddw.org/raport-deep-fakes-i-naduzycia-na-tle-seksualnym-prawo-wobec-wyzwan-syntetycznych-mediow/>.

² Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1385 z dnia 14 maja 2024 r. w sprawie zwalczania przemocy wobec kobiet i przemocy domowej.

³ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1689 z dnia 13 czerwca 2024 r. w sprawie ustanowienia zharmonizowanych przepisów dotyczących sztucznej inteligencji oraz zmiany rozporządzeń (WE) nr 300/2008, (UE) nr 167/2013, (UE) nr 168/2013, (UE) 2018/858, (UE) 2018/1139 i (UE) 2019/2144 oraz dyrektyw 2014/90/UE, (UE) 2016/797 i (UE) 2020/1828 (akt w sprawie sztucznej inteligencji); zob. także M. Łabuz, *Regulating Deep Fakes in the Artificial Intelligence Act*, „Applied Cybersecurity & Internet Governance” 2023, nr 2(1); Bień-Węglowska I., *Deepfake w świetle aktu w sprawie sztucznej inteligencji*, „Prawo i Więź” 2025, nr 5(58).

⁴ Zob. M. Łabuz, *Toward Transparency of Synthetic Media: EU Regulatory Perspective and Its Implications*, [w:] Böhm, S. i in. (red.) *Handbook of AI-based Media Disruption. Future of Business and Finance*, Springer, Berlin 2026.

do osób dorosłych, art. 191a k.k. penalizuje rozpowszechnianie wizerunku nagiej osoby bez jej zgody, jednak w piśmiennictwie wskazuje się, że przepis ten nie powinien znaleźć zastosowania do sytuacji, w których na istniejący wcześniej lub stworzony od podstaw materiał nakłada się twarz konkretnej osoby (treści hybrydowe)⁵. Wizerunek nagiego ciała nie należy wówczas do pokrzywdzonego, lecz pochodzi z innego materiału, a niekiedy w ogóle nie przedstawia rzeczywistej osoby (w sytuacji, gdy został w całości wygenerowany przez AI).

Przykładem słabości obecnego stanu prawnego jest szeroko komentowana medialnie sprawa polskiej nastolatki, której fotografie zostały przez rówieśników cyfrowo „rozebrane” i udostępnione w sieci w drugiej połowie 2025 roku. Organy ścigania początkowo nie znalazły podstaw do wszczęcia postępowania⁶. Niezależnie od oceny tej konkretnej decyzji, jej źródłem jest nieprecyzyjność przepisów i brak jednoznacznej podstawy obejmującej tworzenie i udostępnianie niekonsensualnych, syntetycznych treści intymnych przedstawiających konkretne, identyfikowalne osoby.

Na nieadekwatność obowiązujących ram prawnych wskazują również organy państwa. Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych wielokrotnie podkreślał, że obowiązujące w polskim porządku prawnym regulacje nie są dostosowane do specyfiki technologii deepfake i nie zapewniają możliwości skutecznego przeciwdziałania jej negatywnemu oddziaływaniu⁷. Jednocześnie żadna z rozproszonych subsydiarnych podstaw prawnych – w prawie autorskim, cywilnym czy karnym – nie gwarantuje pełnej i szybkiej ochrony pokrzywdzonych.

Technologia deepfake nie jest zjawiskiem nowym – jest wykorzystywana od 2017 r., a jej pierwsze zastosowania były bezpośrednio związane z tworzeniem niekonsensualnych treści pornograficznych⁸. Od tego czasu zaszła jednak istotna zmiana o charakterze jakościowym i

⁵ Zob. A. Ziobroń, *Deepfake a prawo karne. Uwagi de lege lata i de lege ferenda dotyczące fałszywej pornografii*, „Studenckie Prace Prawnicze, Administratywistyczne i Ekonomiczne” 2021, nr 37; M. Głuchowski, *Karałność tworzenia i rozpowszechniania fałszywych treści pornograficznych deepfake*, „Czasopismo Prawa Karnego i Nauk Penalnych” 2023, nr 4; Bień-Węglowska I., Tuora-Schwierskott E., *Deepfake and Selected Crimes in Polish and German Criminal Law*, „Teka Komisji Prawniczej PAN Oddział w Lublinie” 2025, nr 18; P. Dolniak, M. Iwański, T. Kuźma, A. Ludwiński, P. Sotowski, K. Wasik, *Fałszywe obrazy, rzeczywiste krzywdy. Deepfake jako forma wykorzystania seksualnego dzieci – prawo polskie na tle unormowań międzynarodowych i unijnych*, „Państwo i Prawo” 2025, nr 10; M. Łabuz, M. Małecki, K. Mika-Łabuz, *Dziecięca pornografia w formie deep fakes – problemy wykładni na gruncie polskiego prawa karnego i propozycje legislacyjne*, „Prawo w Działaniu” 2025, nr 61, <https://doi.org/10.32041/pwd.6103>.

⁶ Zob. list Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych do Prokuratora Generalnego z dn. 24 listopada 2025 r. (DKN.5101.131.2025).

⁷ *Ibidem*, Urząd Ochrony Danych Osobowych, Prezes UODO podkreśla konieczność zmian prawa w celu walki z deepfake’ami, <https://uodo.gov.pl/pl/138/4055>, dostęp 23.06.2026.

⁸ Pawelec M., Łabuz M., *Non-Consensual Sexualising Deepfakes – Threats and Recommendations for Legal and Societal Action*. Fundacja Obserwatorium Demokracji Cyfrowej, Warszawa 2025.

ilościowym. To, co odróżnia deepfake'i od wcześniejszych technik manipulacji, to potencjał AI do multiplikowania fałszywych treści, ich hiperrealizm oraz radykalne obniżenie kosztów i czasu niezbędnych do wytworzenia wiarygodnych materiałów⁹.

Badania empiryczne potwierdzają, że syntetyczne twarze generowane przez AI są dla przeciętnego odbiorcy nieodróżnialne od twarzy prawdziwych, a w części przypadków bywają oceniane jako bardziej godne zaufania. Aktualnie bez użycia wysokospecjalistycznego oprogramowania deepfake'i wysokiej jakości są niemal całkowicie niewykrywalne¹⁰. Decydujące znaczenie ma przy tym tzw. „demokratyzacja dostępu” do wyrafinowanych narzędzi manipulacji materiałami audio i wizualnymi. Oprogramowanie służące produkcji treści syntetycznych jest dziś powszechnie dostępne, bezpłatne i nie wymaga specjalistycznych umiejętności; do wygenerowania wiarygodnego materiału często wystarcza pojedyncza fotografia.

Znaczna część deepfake'ów w formie wideo to niekonsensualne materiały o charakterze seksualizującym. Według dostępnych analiz jeszcze w 2023 r. stanowiły one znacznie ponad 90% wszystkich takich nagrań, a w blisko stu procentach przypadków ich ofiarami padały kobiety. Statystyka ta jest w nauce słusznie odczytywana jako przejaw uprzedmiotowienia kobiet i przemocy seksualnej z wykorzystaniem nowoczesnych technologii¹¹.

Doświadczenie wiktylizacji wywołuje trwale konsekwencje psychologiczne i reputacyjne – może skutkować rozwojem zespołu stresu pourazowego, izolacją społeczną i emocjonalną¹². Ofiary regularnie wskazują, iż odkrycie deepfake'ów z ich udziałem jest przeżyciem głęboko traumatyzującym wymagającym interwencji psychologicznej. Negatywne konsekwencje odznaczają się przy tym „kaskadowością”, oddziałując równocześnie na sferę prywatną, społeczną i zawodową. Co istotne, nawet ujawnienie syntetycznego charakteru treści nie

⁹ Chesney B., Citron D., *Deep Fakes: A Looming Challenge for Privacy, Democracy, and National Security*, „California Law Review” 2019, nr 107(18); Łabuz M., *Deep Fakes and the Artificial Intelligence Act - an Important Signal or a Missed Opportunity?*, „Policy & Internet” 2024, nr 16(4).

¹⁰ Nightingale S. J., Farid H., *AI-synthesized faces are indistinguishable from real faces and more trustworthy*, „PNAS” 2022, nr 119(8); Kramer R. i in., *AI-generated images of familiar faces are indistinguishable from real photographs*, „Cognitive Research” 2025, nr 10(70).

¹¹ Home Security Heroes, *2023 State of Deepfakes*, <https://www.homesecurityheroes.com/state-of-deepfakes>, dostęp 15.02.2026.

¹² Zob. Pawelec M., Łabuz M., *Non-Consensual...*; Okolie C., *Artificial Intelligence-Altered Videos (Deepfakes), Image-Based Sexual Abuse, and Data Privacy Concerns*, „Journal of International Women's Studies” 2023, nr 25(2); Mania K., *Legal protection of revenge and deepfake porn victims in the European Union: findings from a comparative legal study*, „Trauma, Violence, & Abuse” 2024, nr 25.

eliminuje krzywdy: upokorzenie, naruszenie godności i szkoda reputacyjna następują niezależnie od tego, czy materiał zostanie oznaczony jako fałszywy¹³.

Na przełomie 2025 i 2026 roku skalę i charakter problemu unaocznili przypadek masowego generowania „rozbieranych” fotografii przez jeden z publicznie dostępnych modeli generatywnej AI o nazwie Grok, które następnie były publikowane na platformie społecznościowej X. Łatwość, z jaką dokonywano przeróbek – głównie wizerunków kobiet, a według Center for Countering Digital Hate w ponad 23 tys. przypadków także dzieci¹⁴ – potwierdza, że dostępność określonych narzędzi tworzy odpowiednie warunki do multiplikowania przemocy w przestrzeni cyfrowej.

Zjawisko ma także wymiar systemowy. Ofiarami niekonsensualnych treści intymnych padają nieproporcjonalnie często kobiety aktywne publicznie – polityczki, dziennikarki, działaczki społeczne, celebrytki. Już sama możliwość typowania ofiar na podstawie ich aktywności publicznej działa zniechęcająco, ograniczając udział kobiet w życiu publicznym i osłabiając jakość debaty demokratycznej¹⁵.

Założeniem projektu jest objęcie jednoznaczną ochroną prawną tych przypadków, w których krzywda pokrzywdzonego jest tożsama z wyrządzaną przez materiały „analogowe”, lecz których obecne brzmienie przepisów nie obejmuje w sposób pewny albo obejmuje w sposób nieadekwatny do stopnia społecznej szkodliwości czynu.

Aktualny Kodeks karny nie odnosi się do deepfake’ów jako generalnego zjawiska, którego zasadniczym celem jest wprowadzanie odbiorców w błąd co do autentyczności prezentowanych materiałów, co w literaturze określa się zbiorczo mianem „dezinformacji”. Celem projektowanej nowelizacji nie jest stworzenie ogólnych przepisów „antydezinformacyjnych”, lecz odpowiedź na konkretne, rozpoznane problemy związane z produkcją niekonsensualnych treści o charakterze intymnym (w tym pornograficznych), prowadzących do istotnych naruszeń prawa do intymności i prywatności skutkujących negatywnymi konsekwencjami społecznymi.

Technologia deepfake obniżyła próg dostępu do produkcji materiałów przedstawiających seksualne wykorzystywanie małoletnich. Upowszechnienie narzędzi sprzyja wykształceniu nowych źródeł generowania takich treści oraz nowych form ich multiplikowania, bez

¹³ Rigotti C., McGlynn C., *Towards an EU criminal law on violence against women*, „New Journal of European Criminal Law” 2022, nr 13(4); Okolie C., *op. cit.*; Mania K., *op. cit.*

¹⁴ Center for Countering Digital Hate, *Grok floods X with sexualized images of women and children*, <https://counterhate.com/research/grok-floods-x-with-sexualized-images>, dostęp 23.06.2026.

¹⁵ Pawelec M., Łabuz M., *Non-Consensual...*; Li R., Schultz B., Jankowicz N., *Deepfake Pornography Goes to Washington*, American Sunlight Project, Waszyngton 2024.

konieczności angażowania rzeczywistego dziecka¹⁶. Jak podkreśla się w literaturze, szkoda nie zanika, gdy w procesie tworzenia materiału nie uczestniczyło fizycznie żadne dziecko. Wykorzystanie wizerunku prawdziwego dziecka prowadzi do jego wiktymizacji niezależnie od braku fizycznego kontaktu; neutralne zdjęcia – w tym publikowane przez rodziców w mediach społecznościowych – mogą stać się bazą dla modyfikacji. Skala problemu jest w Polsce realna: już w 2022 r. NASK – PIB zarejestrowała incydenty, w których wizerunek małoletniego uczestniczącego w czynności seksualnej został wytworzony lub przetworzony¹⁷, a liczba takich treści stale rośnie. W raporcie Dyżurnet NASK z 2026 roku wskazano:

„Rok 2025 przyniósł gwałtowny wzrost liczby materiałów przedstawiających wytworzone lub przetworzone treści prezentujące seksualne wykorzystanie małoletniego. Wynosi on prawie 300%. W poprzednich latach obserwowany był udział wygenerowanych komputerowo, realistycznych materiałów jednak dających się odróżnić od realnych. Obecna technologia AI praktycznie uniemożliwia ocenę czy dany obraz jest realny czy został wytworzony. W związku z tym liczba takich materiałów może być jeszcze wyższa”¹⁸.

W literaturze i w stanowiskach instytucji ochrony dzieci podkreśla się ponadto, że sama liczba generowanych treści sprzyja „normalizacji nadużyć” i zaburzeniu społecznej percepcji pedofilii jako zjawiska jednoznacznie negatywnego¹⁹. Multiplikacja treści syntetycznych pociąga za sobą dalsze, systemowe następstwa. Nieodróżnialność materiałów prawdziwych od wygenerowanych istotnie utrudnia pracę organów ścigania i biegłych, prowadząc do nadmiernego obciążenia i – co także podnoszą organy ścigania – do spowolnienia procesu identyfikacji rzeczywistych ofiar. Brak fizycznych ograniczeń po stronie technologii przesuwają zarazem granicę tworzenia treści szczególnie drastycznych, co dodatkowo obciąża psychicznie osoby zajmujące się ich weryfikacją²⁰.

¹⁶ S. Eelmaa, *Sexualisation of children in deepfakes and hentai*, „Trames” 2022, nr 26(76/71); Olson A., *The Double-Side of Deepfakes: Obstacles and Assets in the Fight Against Child Pornography*, „Georgia Law Review” 2022, nr 56(2); Internet Watch Foundation, *How AI is being abused to create child sexual abuse imagery*, Internet Watch Foundation, Cambridge 2023; M. Łabuz, M. Małecki, K. Mika-Łabuz, *Dziecięca...*

¹⁷ Naukowa i Akademicka Sieć Komputerowa – Państwowy Instytut Badawczy, *Raport 2022*, NASK, Warszawa 2023.

¹⁸ Zespół Dyżurnet.pl, *Raport 2025*, NASK, Warszawa 2026.

¹⁹ National Crime Agency, *Director General Graeme Biggar launches National Strategic Assessment*, <https://www.nationalcrimeagency.gov.uk/news/director-general-graeme-biggar-launches-national-strategic-assessment>, dostęp 23.06.2026; Łabuz M., Małecki M., Mika-Łabuz K., *op. cit.*

²⁰ Mitchell K. J. i in., *The mental health of officials who regularly examine child sexual abuse material: strategies for harm mitigation*, „BMC Psychiatry” 2023; Łabuz M., *Przed waszą erą*. Wydawnictwo Filia, Poznań 2026.

Potrzeba reakcji ustawodawcy znajduje oparcie w dorobku doktryny prawa karnego, w której wskazywano zarówno na luki dotyczące niekonsensualnych syntetycznych treści o charakterze intymnym przedstawiających osoby dorosłe, jak i na konieczność zweryfikowania zasadności różnicowania penalizacji treści prawdziwych i syntetycznych przedstawiających małoletnich. W nauce proponuje się, by ocenę społecznej szkodliwości opierać na epistemicznej wartości materiału oraz na praktycznych konsekwencjach multiplikacji deepfakes²¹.

Argumentacja ta ma głębsze osadzenie. W odniesieniu do treści pedofilskich podnosi się, że nawet wówczas, gdy w przypadku materiału całkowicie syntetycznego nie da się wskazać konkretnego dziecka jako ofiary, zjawisko to należy potępić jako szkodliwe w szerszym, systemowym wymiarze²². Kluczowe znaczenie ma w tym wypadku zrozumienie nowej wartości epistemicznej treści wizualnych: w sytuacji, w której odbiorca obiektywnie nie jest w stanie stwierdzić podróbki, nie ma podejrzeń co do autentyczności obrazu lub wprost chce wierzyć w jego prawdziwość, syntetyczny charakter treści przestaje odgrywać swoją rolę w kontekście oceny naganności czynu. Prowadzi to do wniosku, że kryterium „rzeczywistości” materiału powinno zostać uzupełnione bądź zastąpione kryterium jego „rozpoznawalności” jako treści określonego rodzaju.

Skala zjawiska i jego rezonans społeczny tworzą wyraźne zapotrzebowanie na jednoznaczną reakcję prawną. Znaczna część nadużyć nie jest zgłaszana ze względu na odczuwany przez ofiary wstyd, bezradność i obawę przed wtórną wiktymizacją, co oznacza, że dostępne dane statystyczne stanowią jedynie wierzchołek problemu. Zgłaszane w wielu krajach podobne sprawy dowodzą wzrostowego charakteru zagrożenia i jego potencjału replikacji w kolejnych jurysdykcjach, w tym w Polsce.

Projektowana nowelizacja wpisuje się w wyraźny trend regulacyjny. W Wielkiej Brytanii na mocy Online Safety Act utworzono nowe przestępstwo niekonsensualnego udostępniania cudzego wizerunku w kontekście seksualnym. W Stanach Zjednoczonych przyjęto na poziomie federalnym ustawę Take It Down Act, a w Niemczech Bundesrat skierował do Bundestagu projekt ustawy o karnoprawnej ochronie dóbr osobistych przed deepfake’ami, powołując się na problemy z interpretacją istniejących przepisów dotyczących tzw. „naruszenie praw osobistych poprzez fałszerstwo cyfrowe”, co przypomina problemy interpretacyjne zgłaszane przez polską

²¹ Zob. M. Łabuz, M. Małecki, K. Mika-Łabuz, *Dziecięca...*

²² C. Öhman, *Introducing the pervert's dilemma: a contribution to the critique of Deepfake Pornography*, „Ethics and Information Technology” 2020, nr 22.

doktrynę w odniesieniu do aktualnego brzmienia art. 191a k.k. Działania legislacyjne lub przygotowawcze podejmowane są również m.in. w Kanadzie, Danii czy na Cyprze²³.

3. Zmiany w art. 191a k.k.

W art. 191a k.k. proponuje się dodanie po § 1 nowego §1a: „Tej samej karze podlega, kto bez zgody rozpowszechnia wizerunek osoby nagiej lub osoby w trakcie czynności seksualnej wytworzony lub przetworzony przy użyciu technik cyfrowych, w szczególności sztucznej inteligencji.”.

Projekt zmierza do jednoznacznego objęcia penalizacją niekonsensualnego rozpowszechniania wizerunku intymnego wytworzonego lub przetworzonego przy użyciu technik cyfrowych, w szczególności AI, co usuwa wątpliwości dotyczące kreacji hybrydowych i przyznaje ochronę pokrzywdzonemu niezależnie od pochodzenia wizerunku nagości ciała ukazanego w materiale.

Przepis obejmuje zarówno wytworzony, jak i przetworzony wizerunek nagiej osoby, co obejmuje sytuacje, w której wizerunek realnej osoby zostaje w całości wytworzony jako deepfake lub też przetworzony, to znaczy po części połączony z ciałem ludzkim w ogóle nieistniejącej osoby (wytworzonym w całości przy użyciu technik cyfrowych). Określenie to nawiązuje do znamion występujących w art. 202 § 4b k.k., co zapewnia jego spójność systemową.

4. Zmiany w art. 200a k.k.

Art. 200a § 1 i 2 k.k. penalizuje tzw. grooming, czyli podstępne (§ 1) lub jawne (§ 2) czynności przygotowujące sprawcę do skrzywdzenia małoletniego do lat 15 w sferze wolności seksualnej. Przepisy te, co jednoznacznie wynika z ich brzmienia, wymagają kontaktu sprawcy z rzeczywistym małoletnim poniżej lat 15.

Proponuje się dodanie nowego typu czynu zabronionego, ujętego w § 3, w ramach którego wprowadzona zostanie odpowiedzialność karna za nieudolną realizację znamion groomingu, o którym mowa w art. 200a § 1 lub 2 k.k. Nowy przepis dotyczyć będzie między innymi sytuacji, w których sprawca nawiąże kontakt ze sztuczną inteligencją, np. botem automatycznie

²³ Zob. Online Safety Act 2023 (Wielka Brytania); Take It Down Act (USA); Entwurf eines Gesetzes zum strafrechtlichen Schutz von Persönlichkeitsrechten vor Deepfakes, Deutscher Bundestag, Drucksache 21/1383 z 27 sierpnia 2025 r. (projektowana zmiana przepisu § 201b StGB).

odpowiadającym na jego komunikaty, a nawet używającym deepfakes uwiarygadniających rzeczywisty charakter rozmowy (deepfake może mieć np. postać zdjęcia albo imitować mowę dziecka). W ramach art. 200a § 3 k.k. nie precyzuje się formy deepfake'a, tak aby kryminalizacja objęła wszystkie możliwe sytuacje.

Warunkiem odpowiedzialności karnej, charakterystycznym dla działań nieudolnych, jest nieuświadomienie sobie przez sprawcę, że jego „rozmówcą” nie jest rzeczywiste dziecko. Przepis posługuje się określeniem „nie uświadamia sobie, że dokonanie jest niemożliwe ze względu na brak małoletniego do lat 15”, które nawiązuje do określenia występującego w art. 13 § 2 k.k. od początku obowiązywania Kodeksu karnego („brak przedmiotu nadającego się do popełnienia na czym czynu zabronionego” – owym przedmiotem jest w tym przypadku małoletni do lat 15).

Projektowany przepis poszerzy możliwości wykorzystywania przez uprawnione służby automatycznych narzędzi informatycznych, w celu „wyławiania” z Internetu sprawców mogących zagrażać bezpieczeństwu małoletnich do lat 15, którzy będą mogli zostać pociągnięci do odpowiedzialności karnej mimo braku kontaktu z rzeczywistym dzieckiem. Czynności przygotowawcze określone w art. 200a k.k. będą więc penalizowane niezależnie od tego, czy miały charakter udolny (co obecnie zagospodarowują § 1 i 2), czy też nieudolny (co zagospodaruje nowy § 3).

Proponowany przepis za pomocą klauzul znanych Kodeksowi karnemu odsyła do sankcji określonych „odpowiednio” w § 1 lub 2, w zależności od charakteru działań sprawcy. Uwzględnienie nieudolności czynu z uwagi na brak małoletniego do lat 15 będzie mógł być wzięty pod uwagę przez sąd na etapie wymiaru kary, w szczególności w ramach rozważenia zastosowania środków probacyjnych lub innych, adekwatnych sposobów reakcji karnej.

5. Zmiany w art. 202 k.k.

W odniesieniu do małoletnich, czyny związane z użyciem technologii deepfakes w celu produkowania treści pornograficznych reguluje aktualnie art. 202 § 4b k.k. Przepis ten umożliwia kwalifikowanie czynów zabronionych, w których posłużono się materiałami wygenerowanymi lub zmodyfikowanymi przez AI²⁴. Przesądza o tym posłużenie się znamieniem „wytworzonego albo przetworzonego wizerunku”²⁵. Aktualnie przepis ten

²⁴ M. Łabuz, M. Małecki, K. Mika-Łabuz, *Dziecięca pornografia w formie deep fakes – problemy wykładni na gruncie polskiego prawa karnego i propozycje legislacyjne*, „Prawo w Działaniu” 2025, nr 61.

²⁵ Zob. M. Głuchowski, *Karałość...*, M. Łabuz, M. Małecki, K. Mika-Łabuz, *Dziecięca...*

obejmuje jednak zbyt szerokie i niejednorodne spektrum zachowań. W tym samym typie czynu zabronionego, zagrożonego sankcją pozbawienia wolności do lat 3, mieści się zarówno odręczny rysunek przedstawiający wizerunek małoletniego, czyli łatwa do rozpoznania przeróbka, jak i doskonały deepfake, nieodróżnialny od rzeczywistości. Przepis stworzony jako zabezpieczenie przed przeróbkami nie odpowiada aktualnie tempu rozwoju technologii, a dobór sankcji nie jest adekwatny do społecznej szkodliwości syntetycznego materiału nieodróżnialnego od treści z udziałem prawdziwego dziecka w sytuacjach, gdy osoba dopuszczająca się czynu zabronionego nie ma świadomości, że materiał nie jest autentyczny i został wygenerowany lub zmodyfikowany z użyciem AI²⁶.

Projekt przyjmuje rozwiązanie różnicujące odpowiedzialność w zależności od genezy treści pornograficznej, roli sprawcy oraz – co kluczowe – rozpoznawalności materiału. Treści nieodróżnialne od przedstawiających rzeczywiste dziecko powinny być traktowane na równi z treściami autentycznymi, podczas gdy materiały łatwo rozpoznawalne jako wytworzone lub przetworzone pozostają objęte sankcją łagodniejszą. Podniesienie górnej granicy sankcji wobec nieodróżnialnych treści syntetycznych jest odpowiedzią na rozwój technologiczny, który doprowadził do przewartościowania tego, co należy rozumieć pod pojęciem „wytworzonego lub przetworzonego wizerunku”.

W konsekwencji zaproponowano, by treści wygenerowane przy użyciu technik cyfrowych, w szczególności sztucznej inteligencji, które nie są odróżnialne od materiałów z udziałem rzeczywistego małoletniego, były kwalifikowane z wykorzystaniem tych samych przepisów.

Wdrożenie tego założenia znalazło odzwierciedlenie w proponowanym art. 202 § 6: „Przepisy § 3, 4, 4a i 4c stosuje się także wtedy, gdy sprawca dopuszcza się określonego w nich czynu wobec treści pornograficznych wytworzonych lub przetworzonych przy użyciu technik cyfrowych, w szczególności sztucznej inteligencji, mogących wywołać przekonanie o autentycznym udziale małoletniego (...)”.

Proponowana regulacja musi być odczytywana w kontekście obowiązujących przepisów, wskazujących na treści „z udziałem małoletniego” (w domyśle: z rzeczywistym udziałem rzeczywistego małoletniego). Nowelizacja uzupełnia penalizację o deepfake’i: zachowania dotyczące treści „bez udziału małoletniego” (wykładnia systemowa), lecz takie, które ze względu na swoją treść, głównie realizm, mogą wywołać przekonanie o autentycznym udziale małoletniego.

²⁶ Zob. M. Łabuz, M. Małecki, K. Mika-Łabuz, *Dziecięca...*

Nieodróżnialność pornograficznych perfekcyjnych podróbek od treści autentycznych uzasadnia podwyższenie sankcji za obcowanie z tego typu materiałami. Podwyższenie sankcji za obcowanie z perfekcyjnymi podróbkami wynika z ich zwiększonej społecznej szkodliwości w stosunku do wytworzonych lub przetworzonych wizerunków przedstawiających małoletnich, które są z łatwością odróżnialne od treści pornograficznych przedstawiających rzeczywistych małoletnich.

Z uwagi na nieodróżnialność deepfake'a od materiału z udziałem małoletniego, ze względów praktycznych umiejscowienie obu typu materiałów w jednym przepisie typizującym eliminuje problem błędu co do znamienia, jaki zachodzi po stronie sprawcy, który niezależnie od tego, czy sądzi, że ma do czynienia z treścią z udziałem rzeczywistego dziecka, może odpowiadać karnie za ten sam typ przestępstwa. Sąd na etapie wymiaru kary będzie mógł uwzględnić to, że dany sprawca nie miał do czynienia z treściami z autentycznym małoletnim, lecz jedynie z deepfake'iem, przy czym z perspektywy sprawcy nieświadomego, iż obcował z deepfake'iem nie będzie to istotny argument za obniżeniem wymiaru kary.

Jednocześnie należy uwzględnić zróżnicowanie sankcji za samo utrwalanie treści bez celu ich rozpowszechniania. W przypadku wykorzystania prawdziwego dziecka stopień społecznej szkodliwości jest daleko wyższy niż w przypadku produkcji perfekcyjnych podróbek na własny użytek.

Podwyższenie sankcji w art. 202 § 4 k.k. uzasadnione jest utrwalaniem treści pornograficznych z udziałem małoletniego, która zbliża się karygodnością do czynów opisanych w § 3 niezależnie od celu rozpowszechniania tego typu treści. Zapewnia to spójność całego art. 202 k.k. Obecnie art. 202 k.k. wprowadza wyższą sankcję za np. przechowywanie w celu rozpowszechniania (od lat 2 do 15) w odróżnieniu od produkowania określonych treści (od roku do lat 10), przy czym w tym drugim wypadku stopień społecznej szkodliwości związany z wiktymizacją małoletniego jest istotnie wyższy.

Art. 202 § 4a k.k. proponuje się uzupełnić o znamień „sprowadzania”. Czynność ta podlega penalizacji, gdy jest podjęta w celu rozpowszechniania treści pornograficznych (art. 202 § 3 k.k.). Z trudnych do zrozumienia względów zachowanie to nie jest jednak penalizowane, gdy sprawca nie ma takiego celu, podczas gdy penalizacji podlega np. posiadanie czy przechowywanie treści pornograficznych, nawet bez celu ich rozpowszechniania. Uzupełnienie to zapewnia więc spójność całego art. 202 k.k.

Proponowany, nowy § 4aa reguluje produkowanie deepfake'ów na własny użytek, co w odróżnieniu od utrwalania treści z udziałem rzeczywistego małoletniego (§ 4) zasługuje na niższą sankcję. To jedyny przypadek, gdy twórca, który nie zamierza rozpowszechniać treści

(producent na własny użytek) jest w pełni świadom, iż nie utrwalono wizerunku autentycznego małoletniego. Sprawca działa więc umyślnie w odniesieniu do deepfake'ów. Jednocześnie zakres sankcji pozwala na odpowiednie ukaranie samego faktu produkcji i posiadania tego typu treści.

W konsekwencji po wprowadzonych zmianach art. 202 k.k. będzie przewidywał spójną i uzasadnioną gradację sankcji w zależności od celu rozpowszechniania danego materiału, charakteru treści oraz formie obcowania z nią sprawcy, co ilustruje poniższe zestawienie (wersja po zmianach wynikających z projektu).

Art. 202. § 1. Kto publicznie prezentuje treści pornograficzne w taki sposób, że może to narzucić ich odbiór osobie, która tego sobie nie życzy,

podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

§ 2. (uchylony).

§ 3. Kto w celu rozpowszechniania produkuje, utrwała lub sprowadza, przechowuje lub posiada albo rozpowszechnia lub prezentuje treści pornograficzne z udziałem małoletniego albo treści pornograficzne związane z prezentowaniem przemocy lub posługiwaniem się zwierzęciem,

podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 15.

§ 4. Karze określonej w § 3 podlega, kto utrwała treści pornograficzne z udziałem małoletniego.

§ 4a. Kto sprowadza, przechowuje, posiada lub uzyskuje dostęp do treści pornograficznych z udziałem małoletniego,

podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

§ 4aa. Kto przy użyciu technik cyfrowych, w szczególności sztucznej inteligencji, wytwarza lub przetwarza treści pornograficzne mogące wywołać przekonanie o autentycznym udziale małoletniego,

podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 4b. Kto produkuje, rozpowszechnia, prezentuje, przechowuje lub posiada treści pornograficzne przedstawiające wytworzony albo przetworzony wizerunek małoletniego uczestniczącego w czynności seksualnej

podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

§ 4c. Karze określonej w § 4b podlega, kto w celu zaspokojenia seksualnego uczestniczy w prezentacji treści pornograficznych z udziałem małoletniego.

§ 5. Sąd może orzec przepadek narzędzi lub innych przedmiotów, które służyły lub były przeznaczone do popełnienia przestępstw określonych w § 1-4c lub popełnionych w warunkach określonych w § 6, chociażby nie stanowiły własności sprawcy.

§ 6. Przepisy § 3, 4, 4a i 4c stosuje się także wtedy, gdy sprawca dopuszcza się określonego w nich czynu wobec treści pornograficznych wytworzonych lub przetworzonych przy użyciu technik cyfrowych, w szczególności sztucznej inteligencji, mogących wywołać przekonanie o autentycznym udziale małoletniego, a w przypadku czynu określonego w § 3 również mogących wywołać przekonanie o prezentowaniu autentycznej przemocy lub posługiwaniu się autentycznym zwierzęciem.

Projekt uwzględnia proporcjonalności reakcji karnej. Odniesienie do treści przedstawiających identyfikowalne osoby oraz mogących wywołać przekonanie o autentycznym udziale małoletniego ma na celu wyłączenie spod penalizacji całkowicie syntetycznych treści dotyczących osób dorosłych, które nie istnieją lub wyraziły zgodę na takie utrwalenie, oraz zapewnienie, że reakcja karna pozostaje współmierna do rzeczywistej szkodliwości czynu. Wprowadzenie konkretnych, kierunkowych przepisów ma zarazem walor prewencyjny i komunikacyjny: wysyła czytelny sygnał o braku przyzwolenia na posługiwanie się AI do tworzenia i multiplikowania zakazanych treści pornograficznych.

Nowe przepisy wskazują na specyfikę deepfake'ów. Obejmują treści wytworzone lub przetworzone „przy użyciu technik cyfrowych”, co odróżnia sytuacje objęte tym przepisem od szerszej kategorii treści określonych w § 4b, które – tak jak dotychczas – mogą być wytworzone lub przetworzone dowolną techniką (np. hiperrealistyczny obraz namalowany na płótnie). Dodanie sformułowania „w szczególności sztucznej inteligencji” zapobiega próbom podważania sformułowania „techniki cyfrowe” jako nieobejmującego treści produkowanych z wykorzystaniem sztucznej inteligencji (np. technika obróbki zdjęć wykonywanych aparatem cyfrowym). Zarazem jest to jedynie doprecyzowanie przykładowe („w szczególności”), co oznacza, że perfekcyjna podrobka może być wykonana dowolną techniką cyfrową.

Przepisy wprowadzają wymóg nieodróżnialności deepfake'ów za pomocą znamion: „mogą wywołać przekonanie o autentycznym udziale małoletniego”. Wprowadzone przepisy w całości nawiązują do pojęć znanych Kodeksowi karnemu („mogą”, „przekonanie”, „autentyczny”, „udział małoletniego”). Deepfake nie musi przedstawiać istniejącego małoletniego; wystarczy, by mógł wywołać przekonanie o autentycznym udziale małoletniego, a nie osoby dorosłej, w zachowaniu stanowiącym treść pornograficzną. Ocena, czy „treści mogą wywołać przekonanie” powinna być dokonywana z uwzględnieniem obiektywnych właściwości danego

materiału i stopnia jego nieodróżnialności od treści z udziałem rzeczywistego małoletniego. Weryfikacji podlega „możliwość” wywołania przekonania, a nie to, czy dana treść rzeczywiście wywołała błędne przekonanie u określonej osoby. Ocena możliwości wywołania błędnego przekonania bazuje na ocenie dokonanej „na pierwszy rzut oka”, tak jak podchodziłby do dodanej treści przeciętny widz nie dysponujący ani nie używający specjalistycznego oprogramowania (tzw. modelowy dobry obywatel).

W proponowanych przepisach posłużono się określeniem „przekonanie”, aby nieodróżnialność danej treści miała charakter stanowczy. Nie chodzi jedynie o „przewidywanie możliwości”, wrażenie czy przypuszczenie przeciętnego odbiorcy, lecz wiarygodne przekonanie, że dany materiał jest treścią z autentycznym udziałem małoletniego. Jest to skorelowane z założeniem, że nowe przepisy mają obejmować nieodróżnialne, perfekcyjne podróbki. W konsekwencji już istniejący art. 202 § 4b k.k. nadal będzie obejmował treści, które ze względu na swój wygląd nie mogą wywołać przekonania o autentycznym udziale małoletniego w treści pornograficznej, np. proste przeróbki cyfrowe czy rysunki wykonane technikami analogowymi.

Proponowane rozwiązanie nawiązuje do terminologii wprowadzonej do art. 255b § 2 k.k. w ustawie z dnia 11 czerwca 2026 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny (Dz.U. poz. 988), który penalizuje tzw. patostreaming. W przepisie tym kara jest przewidziana również za publiczne rozpowszechnianie patostreamerskich deepfake’ów, przedkładany projekt jest więc spójny systemowo.

Konsekwentnie posłużono się sformułowaniem „treści pornograficzne” bez dodatkowego doprecyzowania o uczestniczeniu dziecka w czynności seksualnej, tak by proponowanymi przepisami nie były objęte wyłącznie materiały prezentujące wizerunek małoletniego uczestniczącego w czynności seksualnej, ale wszelkie treści pornograficzne dotyczące małoletnich. Zmiany mają więc charakter racjonalizujący i rozszerzający zakres odpowiedzialności karnej, nawet jeśli treść pornograficzna stanowiąca deepfake nie wiąże się z czynnościami seksualnymi małoletniego. Należy podkreślić, że nie każda treść pornograficzna musi polegać na prezentowaniu czynności seksualnej, np. obsceniczne zdjęcie nagiego małoletniego nie musi wiązać się z wykonywaniem czynności seksualnej, będzie za to treścią pornograficzną. Art. 202 k.k. powinien stosować się również do takich materiałów.

Projekt pozostaje w zgodzie z prawem Unii Europejskiej.

Projekt nie przewiduje wydania podstawowych aktów wykonawczych.

DEKLAROWANE SKUTKI REGULACJI (DSR)
projektu ustawy

Informacja o projekcie

a) Tytuł projektu:

Ustawa o zmianie ustawy – Kodeks karny

b) Przedstawiciel wnioskodawcy:

Monika Rosa

I. Część wstępna

[1] Zwięzły opis zidentyfikowanego problemu i proponowanych rozwiązań.

Rozwój generatywnej sztucznej inteligencji umożliwił masowe tworzenie realistycznych treści typu deepfake, w tym niekonsensualnych materiałów intymnych oraz treści pornograficznych przedstawiających małoletnich. Obowiązujące przepisy Kodeksu karnego nie zapewniają jednoznacznej i adekwatnej reakcji na wszystkie formy tych zachowań. W szczególności art. 191a k.k. nie obejmuje w sposób niebudzący wątpliwości przypadków, w których wizerunek intymny konkretnej osoby został wytworzony lub przetworzony cyfrowo, natomiast obecna konstrukcja art. 202 k.k. nie uwzględnia w wystarczającym stopniu różnicy pomiędzy łatwo rozpoznawalnymi treściami syntetycznymi a realistycznymi deepfake'ami mogącymi zostać uznanymi za materiały z udziałem rzeczywistego małoletniego.

Skala problemu wzrasta wraz z powszechną dostępnością narzędzi generatywnej AI. Według danych przywołanych w projekcie niekonsensualne materiały seksualizujące stanowiły w 2023 r. ponad 90% nagrań deepfake, a ich ofiarami w niemal wszystkich przypadkach były kobiety. W odniesieniu do materiałów przedstawiających seksualne wykorzystywanie małoletnich raport Dyżurnet.pl za 2025 r. wskazuje na wzrost liczby materiałów wytworzonych lub przetworzonych o niemal 300%²⁷.

Projekt przewiduje zmianę trzech przepisów Kodeksu karnego. Po pierwsze, w art. 191a k.k. wprowadza wyraźną odpowiedzialność karną za rozpowszechnianie bez zgody cyfrowo wytworzonego lub przetworzonego wizerunku osoby nagiej albo osoby w trakcie czynności seksualnej. Po drugie, w art. 200a k.k. obejmuje odpowiedzialnością tzw. nieudolny grooming, gdy sprawca nie uświadamia sobie, że dokonanie czynu jest niemożliwe ze względu na brak rzeczywistego małoletniego do lat 15. Po trzecie, zmiany w art. 202 k.k. porządkują odpowiedzialność za treści pornograficzne dotyczące małoletnich oraz wprowadzają szczególne rozwiązania dotyczące syntetycznych materiałów mogących wywołać przekonanie o autentycznym udziale małoletniego.

²⁷ https://www.nask.pl/media/2026/05/Dyzurnet_raport-roczny2025_WEB22052026.pdf

Brak interwencji legislacyjnej oznaczałoby utrzymanie istniejących wątpliwości dotyczących możliwości stosowania przepisów karnych do niekonsensualnych deepfake'ów intymnych oraz niedostosowanie zasad odpowiedzialności za syntetyczne treści pornograficzne dotyczące małoletnich do obecnego poziomu rozwoju technologii. Wraz ze wzrostem dostępności i jakości narzędzi generatywnej AI prowadziłoby to do pogłębiania rozbieżności między rzeczywistą skalą i charakterem nowych form nadużyć a zakresem jednoznacznej ochrony prawnokarnej.

[2] Czy były rozważane rozwiązania alternatywne?

- Nie
- **Tak**

Rozważano pozostawienie obowiązującego stanu prawnego i wykorzystywanie istniejących instrumentów odpowiedzialności karnej, w szczególności art. 191a i art. 202 § 4b k.k., a w odniesieniu do niekonsensualnych deepfake'ów także przepisów dotyczących m.in. zniesławienia, znieważenia lub uporczywego nękania. Rozwiązanie to uznano za niewystarczające ze względu na istniejące wątpliwości interpretacyjne oraz brak jednoznacznego objęcia obowiązującymi przepisami wszystkich przypadków realistycznych, syntetycznych treści intymnych i pornograficznych. Rozważano również utrzymanie obecnego modelu odpowiedzialności za syntetyczne treści pornograficzne dotyczące małoletnich, opartego na art. 202 § 4b k.k. Rozwiązanie to uznano za nieadekwatne wobec rozwoju technologii, ponieważ obowiązujący przepis obejmuje jednolitą sankcją zarówno materiały łatwo rozpoznawalne jako wytworzone lub przetworzone, jak i realistyczne deepfake'i mogące zostać uznane za materiały z udziałem rzeczywistego małoletniego

II. Wymogi określone w art. 34 ust. 2 pkt 3–5 regulaminu Sejmu

[3] Jakie są przewidywane skutki prawne projektowanych rozwiązań?

Projektowana ustawa rozszerza i doprecyzowuje zakres odpowiedzialności karnej za nadużycia związane z wykorzystaniem technik cyfrowych, w szczególności sztucznej inteligencji. W obowiązującym stanie prawnym art. 191a k.k. nie odnosi się wprost do wizerunku intymnego wytworzonego lub przetworzonego cyfrowo, co powoduje wątpliwości dotyczące objęcia nim niekonsensualnych deepfake'ów. Projekt usuwa tę wątpliwość przez dodanie § 1a, obejmującego rozpowszechnianie bez zgody cyfrowo wytworzonego lub przetworzonego wizerunku osoby nagiej albo osoby w trakcie czynności seksualnej.

W art. 200a k.k. projekt rozszerza odpowiedzialność za grooming na przypadki, w których sprawca nie uświadamia sobie, że dokonanie czynu jest niemożliwe ze względu na brak rzeczywistego małoletniego do lat 15. Konstrukcja projektowanego przepisu nawiązuje do znanej Kodeksowi karnemu konstrukcji usiłowania nieudolnego z art. 13 § 2 k.k., co służy zachowaniu spójności systemowej.

Zmiany w art. 202 k.k. porządkują zasady odpowiedzialności za treści pornograficzne dotyczące małoletnich i różnicują ją w zależności od charakteru materiału oraz zachowania sprawcy. Realistyczne treści syntetyczne, które mogą wywołać przekonanie o autentycznym udziale małoletniego, zostają objęte odpowiedzialnością odpowiadającą określonym zachowaniom

dotyczącym materiałów autentycznych, natomiast materiały rozpoznawalne jako syntetyczne pozostają objęte art. 202 § 4b k.k. Projekt wykorzystuje przy tym pojęcia i konstrukcje występujące już w Kodeksie karnym oraz nawiązuje do terminologii zastosowanej w art. 255b § 2 k.k., co służy zachowaniu spójności terminologicznej i systemowej.

Projektowane ograniczenia służą ochronie prywatności, intymności, godności i wolności seksualnej, ze szczególnym uwzględnieniem ochrony małoletnich. Zakres penalizacji został zróżnicowany stosownie do charakteru czynu i materiału, w tym jego zdolności do wywołania przekonania o autentycznym udziale małoletniego, co służy zachowaniu proporcjonalności reakcji karnej.

Projekt pozostaje zgodny z prawem Unii Europejskiej i służy realizacji celów dyrektywy (UE) 2024/1385 w zakresie ochrony przed niekonsensualnym udostępnianiem intymnych lub zmanipulowanych materiałów. Jest również spójny z rozporządzeniem (UE) 2024/1689 w sprawie sztucznej inteligencji.

Ustawa ma wejść w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia. Termin ten jest uzasadniony charakterem zmian wprowadzających nowe i rozszerzających istniejące podstawy odpowiedzialności karnej oraz potrzebą zapewnienia odpowiedniego okresu na zapoznanie się z nowymi regulacjami. Projekt nie wymaga wprowadzenia szczególnych przepisów przejściowych ani dostosowujących; do oceny odpowiedzialności za czyny popełnione przed wejściem ustawy w życie zastosowanie znajdują ogólne reguły prawa intertemporalnego określone w Kodeksie karnym. Projekt przewiduje 30-dniowe *vacatio legis*.

Projekt nie zawiera przepisów technicznych w rozumieniu dyrektywy (UE) 2015/1535, ponieważ nie ustanawia wymagań dotyczących świadczenia usług społeczeństwa informacyjnego, dostawców systemów sztucznej inteligencji ani platform internetowych, lecz określa odpowiedzialność karną za wskazane zachowania. W konsekwencji nie podlega obowiązkowi notyfikacji Komisji Europejskiej.

[4] Jakie są przewidywane skutki społeczne projektowanych rozwiązań?

Projekt będzie oddziaływał przede wszystkim na osoby narażone na tworzenie i rozpowszechnianie niekonsensualnych syntetycznych treści intymnych, w szczególności kobiety oraz dzieci i młodzież. Drugą grupę stanowią małoletni narażeni na przestępstwa o charakterze seksualnym, których ochronę wzmacniają projektowane zmiany dotyczące groomingu. Projekt oddziałuje również na osoby, których zachowania polegają na tworzeniu, posiadaniu, rozpowszechnianiu lub innym wykorzystywaniu syntetycznych treści pornograficznych dotyczących małoletnich.

Nie jest możliwe wiarygodne określenie liczby osób, które zostaną bezpośrednio objęte skutkami projektowanej regulacji. Wynika to w szczególności z dynamicznego rozwoju technologii generatywnej AI, transgranicznego charakteru rozpowszechniania treści oraz niezgłaszania znacznej części przypadków przez osoby pokrzywdzone.

Dostępne dane potwierdzają jednak istotną i rosnącą skalę zjawiska. Według danych przywołanych w uzasadnieniu niekonsensualne materiały o charakterze seksualizującym stanowiły w 2023 r. ponad 90% nagrań deepfake, a w niemal wszystkich przypadkach ich ofiarami były kobiety. W odniesieniu do treści przedstawiających seksualne wykorzystywanie małoletnich Dyżurnet.pl wskazał, że w 2025

r. liczba materiałów wytworzonych lub przetworzonych wzrosła o prawie 300% w stosunku do roku poprzedniego.

Przewidywanym skutkiem będzie zwiększenie ochrony prywatności, intymności, godności i autonomii seksualnej osób, których wizerunek może zostać wykorzystany do stworzenia niekonsensualnych treści syntetycznych. Jednoznaczne określenie odpowiedzialności karnej powinno ograniczyć istniejące wątpliwości dotyczące możliwości reakcji prawnokarnej na takie zachowania oraz zwiększyć funkcję prewencyjną prawa karnego.

W odniesieniu do dzieci projekt wzmacnia ochronę przed przestępstwami seksualnymi poprzez objęcie odpowiedzialnością określonych zachowań dotyczących realistycznych syntetycznych treści pornograficznych oraz przypadków groomingu, w których sprawca pozostaje w błędnym przekonaniu, że kontaktuje się z rzeczywistym małoletnim. Regulacja może również ograniczać społeczne skutki rozpowszechniania syntetycznych materiałów przedstawiających seksualne wykorzystywanie dzieci, w tym wskazywane w literaturze zjawisko normalizacji takich treści.

Korzyści społeczne mają przede wszystkim charakter niepieniężny i niemierzalny. Obejmują zwiększenie ochrony osób pokrzywdzonych, ograniczenie ryzyka wtórnej wiktymizacji, wzmocnienie ochrony dzieci przed przestępstwami seksualnymi oraz zwiększenie pewności prawa poprzez jednoznaczne określenie zachowań podlegających odpowiedzialności karnej. Projekt może również oddziaływać prewencyjnie poprzez ustanowienie czytelnej granicy niedopuszczalnego wykorzystywania technologii generatywnej AI.

Nie zidentyfikowano bezpośrednich kosztów społecznych możliwych do wyrażenia w wartościach pieniężnych. Ze względu na charakter regulacji nie jest możliwe wiarygodne oszacowanie wartości pieniężnej korzyści społecznych ani określenie ich odrębnie dla roku wejścia ustawy w życie i kolejnych lat.

Źródła danych i metodyka: ocenę przeprowadzono jakościowo na podstawie danych i literatury przywołanych w uzasadnieniu projektu, w szczególności raportów NASK/Dyżurnet.pl oraz badań dotyczących skali niekonsensualnych deepfake'ów i ich konsekwencji dla osób pokrzywdzonych. Ze względu na brak reprezentatywnych danych pozwalających określić liczbę potencjalnych pokrzywdzonych w Polsce nie dokonywano ekstrapolacji ani pieniężnej wyceny skutków społecznych

[5] Jakie są przewidywane skutki gospodarcze projektowanych rozwiązań?

Projekt nie oddziałuje bezpośrednio na przedsiębiorców, konsumentów, rynek pracy ani inne podmioty i procesy gospodarcze. W szczególności nie ustanawia nowych obowiązków regulacyjnych dla dostawców systemów sztucznej inteligencji, platform internetowych, dostawców usług cyfrowych ani innych przedsiębiorców. Projekt ma charakter prawnokarny i określa odpowiedzialność osób za wskazane zachowania związane z wykorzystywaniem technik cyfrowych.

Ze względu na brak bezpośredniego oddziaływania regulacyjnego na przedsiębiorców nie wyodrębnia się grupy przedsiębiorców objętych nowymi obowiązkami ani nie określa jej liczebności. Dotyczy to również mikroprzedsiębiorców oraz małych i średnich przedsiębiorców.

Projekt nie przewiduje obowiązków związanych z dostosowaniem działalności gospodarczej, systemów informatycznych, procedur wewnętrznych ani sposobu świadczenia usług. Nie przewiduje również obowiązków sprawozdawczych, informacyjnych, rejestracyjnych ani administracyjnych dla przedsiębiorców. W konsekwencji nie przewiduje się istotnego bezpośredniego wpływu regulacji na warunki prowadzenia działalności gospodarczej, konkurencyjność przedsiębiorstw, rynek pracy, inwestycje ani innowacyjność. Projekt nie różnicuje sytuacji przedsiębiorców ze względu na ich wielkość. Nie przewiduje się bezpośrednich kosztów ani korzyści gospodarczych możliwych do wiarygodnego oszacowania w wartościach pieniężnych, zarówno w roku wejścia ustawy w życie, jak i w kolejnych latach jej obowiązywania. W szczególności projekt nie generuje kosztów dostosowawczych po stronie przedsiębiorców, w tym mikroprzedsiębiorców oraz MŚP.

Źródła danych, metodyka i założenia: ocenę przeprowadzono na podstawie analizy zakresu podmiotowego i przedmiotowego projektowanych przepisów. Z uwagi na to, że projekt zmienia przepisy Kodeksu karnego i nie ustanawia obowiązków regulacyjnych ani administracyjnych po stronie przedsiębiorców, nie zidentyfikowano podstaw do przeprowadzenia ilościowej kalkulacji skutków gospodarczych.

[6] Jakie są przewidywane skutki finansowe projektowanych rozwiązań, w szczególności wpływ na sektor finansów publicznych, w tym na budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego?

Projekt może oddziaływać finansowo przede wszystkim na budżet państwa, w związku z wykonywaniem zadań przez Policję i inne właściwe organy ścigania, prokuraturę oraz sądy powszechne. Projekt nie przewiduje utworzenia nowych organów, instytucji ani mechanizmów finansowanych ze środków publicznych. Nie przewiduje się bezpośredniego wpływu na budżety jednostek samorządu terytorialnego.

Oddziaływanie dotyczyć będzie jednostek organizacyjnych organów ścigania, prokuratury i sądów właściwych do prowadzenia postępowań w sprawach o przestępstwa objęte projektowaną regulacją. Nie jest możliwe określenie liczby jednostek, których projekt będzie dotyczył w praktyce, ponieważ będzie ona zależna od liczby i właściwości miejscowej przyszłych postępowań.

Rozszerzenie zakresu penalizacji może skutkować zwiększeniem liczby postępowań przygotowawczych i sądowych oraz związanych z nimi czynności, w szczególności zabezpieczania i analizy dowodów elektronicznych, a w określonych przypadkach także koniecznością korzystania z wiadomości specjalnych w celu oceny charakteru materiałów cyfrowych. Jednocześnie realizacja nowych zadań będzie następowała w ramach istniejących struktur organizacyjnych organów ścigania, prokuratury i sądów.

Na podstawie dostępnych danych nie jest możliwe wiarygodne oszacowanie w mln zł potencjalnego zwiększenia wydatków budżetu państwa. Brak jest danych pozwalających określić liczbę postępowań, które zostaną wszczęte wyłącznie w następstwie wejścia w życie projektowanych przepisów, ich przeciętną pracochłonność oraz zakres koniecznych czynności dowodowych.

Projekt nie przewiduje nowych świadczeń, utworzenia nowych jednostek ani innych bezpośrednich wydatków budżetowych. Zakłada się, że zadania wynikające z ustawy będą wykonywane w ramach środków zaplanowanych w budżecie państwa na bieżącą działalność właściwych organów ścigania,

prokuratury i sądów, bez konieczności tworzenia odrębnego źródła finansowania. Nie przewiduje się wpływu na dochody budżetu państwa ani na dochody i wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego. Nie zidentyfikowano również innych jednostek sektora finansów publicznych, których dochody lub wydatki ulegałyby bezpośredniej zmianie w wyniku wejścia w życie projektu.

Źródła danych, metodyka i założenia: ocenę przeprowadzono na podstawie zakresu projektowanej penalizacji oraz przewidywanych czynności organów prowadzących postępowania karne. Ze względu na wprowadzenie nowych podstaw odpowiedzialności karnej oraz brak danych historycznych dotyczących liczby postępowań prowadzonych na ich podstawie nie jest możliwe przeprowadzenie wiarygodnej kalkulacji ex ante. Przyjęto założenie, że ewentualny wzrost obciążenia zostanie zaabsorbowany przez istniejące struktury i finansowany w ramach środków przeznaczonych na ich bieżącą działalność.

[7] Wykaz źródeł finansowania, jeśli projekt ustawy pociąga za sobą obciążenie budżetu państwa lub budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

Nie przewiduje się konieczności pozyskania dodatkowych środków z budżetu państwa ani budżetów jednostek samorządu terytorialnego. Ewentualny wzrost liczby postępowań przygotowawczych i sądowych związany z rozszerzeniem zakresu penalizacji będzie realizowany w ramach istniejących struktur organizacyjnych oraz środków przeznaczonych na bieżącą działalność właściwych organów ścigania, prokuratury i sądów. Projekt nie przewiduje utworzenia nowych organów, nowych świadczeń ani innych nowych stałych zadań wymagających wyodrębnienia dodatkowego finansowania.

Skutki związane ze stosowaniem projektowanych przepisów będą finansowane ze środków budżetu państwa zaplanowanych na bieżącą działalność właściwych organów ścigania, prokuratury oraz sądów. Projekt nie wymaga wskazania dodatkowego źródła finansowania.

Źródła danych, metodyka i założenia: ocenę oparto na analizie zakresu projektowanych zmian. Przyjęto założenie, że ewentualne zwiększenie liczby spraw zostanie zaabsorbowane przez istniejące struktury organizacyjne. Ze względu na brak danych pozwalających określić liczbę nowych postępowań oraz ich jednostkowy koszt nie jest możliwe wiarygodne oszacowanie dodatkowych wydatków.

[8] Czy projekt ustawy podlega procedurze notyfikacyjnej?

➤ **Nie**

Projekt **nie podlega obowiązkowi notyfikacji**, ponieważ ma charakter wyłącznie prawnokarny i nie ustanawia przepisów technicznych, wymogów dotyczących usług społeczeństwa informacyjnego ani obowiązków dla dostawców AI, platform internetowych lub innych usługodawców. Nie dotyczy również pomocy państwa ani pozostałych dziedzin objętych wskazanymi procedurami notyfikacyjnymi.

III. Wymogi określone w art. 34 ust. 2a i 2b regulaminu Sejmu

[9] Czy projekt ustawy zawiera przepisy określające zasady podejmowania, wykonywania lub zakończenia działalności gospodarczej (art. 34 ust. 2a regulaminu Sejmu)?

➤ **Nie**

Nie dotyczy. Projekt nie zawiera przepisów określających zasady podejmowania, wykonywania ani zakończenia działalności gospodarczej oraz nie nakłada nowych obowiązków na przedsiębiorców, w tym mikroprzedsiębiorców oraz MŚP. Projekt ma charakter prawnokarny i określa zasady odpowiedzialności karnej osób za wskazane zachowania.

[10] Czy wdrożenie projektowanych przepisów spowoduje obciążenia administracyjne mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców (art. 34 ust. 2a regulaminu Sejmu)?

➤ **Nie**

Nie dotyczy. Projekt nie nakłada obowiązków administracyjnych na mikroprzedsiębiorców, małych ani średnich przedsiębiorców, a tym samym nie zachodzi potrzeba wprowadzania rozwiązań służących ich proporcjonalnemu ograniczeniu.

[11] Czy projekt ustawy zawiera przepisy regulacyjne lub określa wymogi dotyczące świadczenia usług transgranicznych w rozumieniu ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej (art. 34 ust. 2b regulaminu Sejmu)?

➤ **Nie**

Nie dotyczy. Projekt nie zawiera przepisów regulacyjnych ani przepisów określających wymogi dotyczące świadczenia usług transgranicznych. Nie ustanawia wymogów dotyczących dostępu do zawodów regulowanych, wykonywania działalności zawodowej ani świadczenia usług, lecz wprowadza zmiany wyłącznie w zakresie odpowiedzialności karnej.

Warszawa, 19 października 2026 r.

BEOS-WPEiM-2559/26

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

**Opinia w sprawie zgodności z prawem Unii Europejskiej poselskiego
projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny
(przedstawicielka wnioskodawców: posłanka Monika Rosa)**

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 r. – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Monitor Polski z 2026 r. poz. 573, ze zm.) sporządza się następującą opinię:

1. Przedmiot projektu ustawy

Projekt ustawy zmierza do nowelizacji ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny¹ (dalej: Kk). Zgodnie z uzasadnieniem projekt zmierza do doprecyzowania obowiązujących przepisów karnych oraz dodatkowego uregulowania czynów związanych z wykorzystaniem deepfake'ów pornograficznych. Nowelizacja polega na:

1) zmianie art. 191a Kk przez wprowadzenie karalności czynów polegających na rozpowszechnianiu bez zgody wizerunku nagiej osoby lub osoby w trakcie czynności seksualnej, wytworzonego lub przetworzonego przy użyciu technik cyfrowych, w szczególności sztucznej inteligencji;

2) zmianie art. 200a Kk przez wprowadzenie karalności za czyny obecnie objęte tym przepisem, tj.: (i) nawiązywanie za pośrednictwem systemu teleinformatycznego lub sieci telekomunikacyjnej kontaktu z małoletnim poniżej lat 15, aby za pomocą wprowadzenia go w błąd, wyzyskania błędu lub niezdolności do należytego pojmowania sytuacji albo przy użyciu groźby bezprawnej, doprowadzić do spotkania z nim w celu popełnienia przestępstwa określonego w art. 197 § 4 Kk (zgwałcenie małoletniego poniżej 15 lat) lub art. 200 Kk (seksualne wykorzystanie małoletniego poniżej 15 lat), jak również w celu produkowania lub utrwalania treści pornograficznych oraz (ii) składanie małoletniemu poniżej 15 lat, za pośrednictwem systemu teleinformatycznego lub

¹ Dz. U. z 2005 r. poz. 383, ze zm.

sieci telekomunikacyjnej, propozycji obcowania płciowego, poddania się lub wykonania innej czynności seksualnej lub udziału w produkowaniu lub utrwalaniu treści pornograficznych – także w sytuacji, w której sprawca nie uświadamia sobie, że dokonanie czynu jest niemożliwe ze względu na brak małoletniego do lat 15;

3) zmianie art. 202 Kk przez (i) zaostrzenie kar za utrwalaniu treści pornograficznych z udziałem małoletniego, (ii) zaostrzenie kar za przechowywanie, posiadanie lub uzyskiwanie dostępu do treści pornograficznych z udziałem małoletniego, a także wprowadzenie karalności sprowadzania takich treści, (iii) wprowadzenie karalności czynu polegającego na wytwarzaniu lub przetwarzaniu przy użyciu technik cyfrowych, w szczególności sztucznej inteligencji, treści pornograficznych mogących wywołać przekonanie o autentycznym udziale małoletniego, (iv) wprowadzeniu karalności niektórych czynów związanych z treściami pornograficznymi wytworzonymi lub przetworzonymi przy użyciu technik cyfrowych, w szczególności sztucznej inteligencji, mogącymi wywołać przekonanie o autentycznym udziale małoletniego, a w przypadku czynu określonego w art. 202 § 3 Kk – mogącymi wywołać przekonanie o prezentowaniu autentycznej przemocy lub posługiwaniu się autentycznym zwierzęciem, (v) poszerzeniu katalogu przypadków, w których sąd może orzec przepadek narzędzi lub innych przedmiotów, które służyły lub były przeznaczone do popełnienia przestępstw określonych w tym przepisie, choćby nie stanowiły własności sprawcy.

Projektowana ustawa ma wejść w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia (art. 2 projektu).

2. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej projektem ustawy

Ze względu na przedmiot projektu ustawy należy uwzględnić art. 83 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TfUE), zgodnie z którym Parlament Europejski i Rada, stanowiąc w drodze dyrektyw, mogą ustanowić normy minimalne odnoszące się do określania przestępstw oraz kar w dziedzinach szczególnie poważnej przestępczości o wymiarze transgranicznym, wynikające z rodzaju lub skutków tych przestępstw lub ze szczególnej potrzeby wspólnego ich zwalczania. Artykuł 83 ust. 1 TfUE przewiduje kompetencję do harmonizacji prawa karnego materialnego w dziesięciu wymienionych w nim obszarach, w tym dziedzinie seksualnego wykorzystywania kobiet i dzieci.

Środkami harmonizacji prawa karnego materialnego, przyjętymi w obszarze tej dziedziny przestępczości, są:

- 1) dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/93/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie zwalczania niegodziwego traktowania w celach seksualnych i wykorzystywania seksualnego dzieci oraz pornografii dziecięcej, zastępująca decyzję ramową Rady 2004/68/WSiSW², zwana

² Dz. Urz. UE L 335 z 17.12.2011, s. 1, sprost. Dz. Urz. UE L 18 z 21.1.2012, s. 7; ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2011/93/2011-12-17>.

dalej „dyrektywą 2011/93/UE”;

- 2) dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1385 z dnia 14 maja 2024 r. w sprawie zwalczania przemocy wobec kobiet i przemocy domowej³, zwana dalej „dyrektywą 2024/1385/UE”.

Dyrektywą 2011/93/UE ustanowiono minimalne normy dotyczące określania przestępstw i kar dotyczących niegodziwego traktowania w celach seksualnych i wykorzystywania seksualnego dzieci, pornografii dziecięcej oraz nagabywania dzieci dla celów seksualnych. Dyrektywa ta została implementowana do prawa polskiego m.in. przez przepisy Kk, w tym przepisy których zmianę przewiduje opiniowany projekt ustawy⁴.

Dyrektywa 2024/1385/UE ustanawia normy minimalne odnoszące się m.in. do określenia przestępstw i kar w obszarach seksualnego wykorzystywania kobiet i dzieci oraz przestępczości komputerowej, praw ofiar wszelkich form przemocy wobec kobiet lub przemocy domowej przysługujących im przed rozpoczęciem postępowania karnego, w jego trakcie lub przez stosowny okres po jego zakończeniu oraz do ochrony i wsparcia ofiar, zapobiegania i wczesnej interwencji. Dyrektywa 2024/1385/UE w art. 5 ust. 1 lit. b zobowiązuje państwa członkowskie do zapewnienia, aby karze podlegało umyślne wytwarzanie obrazów, nagrań wideo lub podobnych treści, które sprawiają wrażenie, że osoba uczestniczy w czynnościach o wyrażnie seksualnym charakterze, manipulowanie takimi obrazami, nagraniami wideo lub innymi treściami lub zmienianie ich, a następnie publiczne udostępnianie ich za pomocą technologii informacyjno-komunikacyjnych (ICT) bez zgody tej osoby, gdy takie czyny mogą wyrządzić jej poważną szkodę.

Dyrektywa 2024/1385/UE weszła w życie z dniem 13 czerwca 2024 r. Zgodnie z jej art. 49 państwa członkowskie mają wprowadzić w życie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do wykonania tej dyrektywy do dnia 14 czerwca 2027 r. Dyrektywa 2024/1385/UE nie została jak dotąd implementowana do prawa polskiego. Mimo że termin transpozycji wskazanej dyrektywy został określony na 14 czerwca 2027 r., to – zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) – w okresie przewidzianym na dokonanie transpozycji dyrektywy państwa członkowskie będące jej adresatami są zobowiązane do powstrzymania się od przyjmowania przepisów, które mogłyby poważnie zagrozić osiągnięciu celu wyznaczonego w tej dyrektywie⁵. Obowiązek ten znajduje podstawę w art. 4 ust.

³ Dz. Urz. UE L, 2024/1385, 24.5.2024; ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1385/oj>.

⁴ Dyrektywa 2011/93/UE została implementowana do polskiego prawa w szczególności w art. 200a i art. 202 Kk. Por. tabelę zbieżności zamieszczoną w uzasadnieniu rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (druk nr 2933; pismo z 12 stycznia 2023 r., sygn. RM-0610-179-22), <https://www.sejm.gov.pl/sejm9.nsf/druk.xsp?nr=2933>.

⁵ Zob. wyroki TSUE: z 18 grudnia 1997 r. w sprawie *Inter-Environnement Wallonie*, C-129/96 (ECLI:EU:C:1997:628, pkt 45); z 4 lipca 2006 r. w sprawie *Adeneler i in.*, C-212/04 (ECLI:EU:C:2006:443, pkt 121-123); z 27 października 2016 r. w sprawie *Postępowanie karne przeciwko Emilowi Milewowi*, C-439/16 PPU (ECLI:EU:C:2016:818, pkt 31).

3 akapit 3 Traktatu o Unii Europejskiej, który nakazuje państwom członkowskim powstrzymanie się od podejmowania wszelkich środków, które mogłyby zagrażać urzeczywistnieniu celów Unii. Oznacza to, że w tym zakresie w niniejszej opinii należy także uwzględnić dyrektywę 2024/1385/UE.

3. Analiza przepisów projektu ustawy pod kątem ustalonego stanu prawa Unii Europejskiej

W projekcie ustawy przewidziano m.in. karalność czynów polegających na rozpowszechnianiu wizerunku nagiej osoby lub osoby w trakcie czynności seksualnej – bez zgody takiej osoby – wytworzonego lub przetworzonego przy użyciu technik cyfrowych, w szczególności sztucznej inteligencji, zaostrenie kar za przestępstwa związane z pornografią dziecięcą, a także dodanie nowych przestępstw związanych z pornografią dziecięcą. Przepisy projektu ustawy dotyczą przestępstw, o których mowa w dyrektywie 2011/93/UE i dyrektywie 2024/1385/UE.

Projektowana zmiana art. 191a Kk przewiduje wprowadzenie karalności czynów polegających na rozpowszechnianiu bez zgody wizerunku nagiej osoby lub osoby w trakcie czynności seksualnej, wytworzonego lub przetworzonego przy użyciu technik cyfrowych, w szczególności sztucznej inteligencji. Projektowany przepis jest zgodny z art. 5 ust. 1 lit. b dyrektywy 2024/1385/UE. Należy jednak zaznaczyć, że przywołany przepis dyrektywy ma szerszy zakres przedmiotowy i nie ogranicza się do wizerunków wytworzonych lub przetworzonych przy użyciu technik cyfrowych.

Projektowana zmiana art. 200a Kk wykracza poza zakres przestępstw zdefiniowanych w art. 6 dyrektywy 2011/93/UE. Nie jest to jednak sprzeczne z dyrektywą, gdyż ta, stosownie do jej art. 1, określa minimalne normy.

Zmiana art. 202 § 4 w związku z dodawanym art. 202 § 6 Kk, polega na zaostreniu kary za utrwalanie treści pornograficznych z udziałem małoletniego. Obecnie Kk przewiduje karę pozbawienia wolności od roku do lat 10. Projekt przewiduje karę pozbawienia wolności od 2 do 15 lat. Projektowana zmiana nie jest sprzeczna z art. 5 ust. 6 w związku z art. 1 dyrektywy 2011/93/UE, który – jako normę minimalną – za produkcję pornografii dziecięcej przewiduje sankcję karną „w maksymalnym wymiarze co najmniej trzech lat pozbawienia wolności”.

Zmiana art. 202 § 4a w związku z dodawanym art. 202 § 6 Kk przewiduje wprowadzenie karalności za sprowadzanie treści pornograficznych z udziałem małoletniego i zaostrenie karalności za przechowywanie, posiadanie i uzyskiwanie dostępu do takich treści. Obecnie Kk przewiduje karę pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat. Projekt ustawy przewiduje karę pozbawienia wolności od 6 miesięcy do 8 lat. Proponowany przepis nie jest sprzeczny z art. 5 ust. 2 i 3 dyrektywy 2011/93/UE, które za nabywanie lub posiadanie pornografii dziecięcej oraz za świadome uzyskiwanie dostępu, za pośrednictwem technologii informacyjno-komunikacyjnych, do pornografii dziecięcej przewidują „sankcję karną w maksymalnym wymiarze co najmniej roku pozbawienia wolności”.

Projektowany § 4aa w art. 202 Kk dotyczy karalności wytwarzania lub przetwarzania, przy użyciu technik cyfrowych, w szczególności sztucznej inteligencji, treści pornograficznych mogących wywołać przekonanie o autentycznym udziale małoletniego. Projektowany przepis przewiduje karę pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5. Projektowany przepis nie jest sprzeczny z art. 5 ust. 6 w związku z art. 2 lit. c dyrektywy 2011/93/UE, który przewiduje za produkcję pornografii dziecięcej sankcję karną „w maksymalnym wymiarze co najmniej trzech lat pozbawienia wolności”.

Projektowana zmiana art. 202 § 5 Kk dotyczy rozszerzenia katalogu przypadków, w których sąd może orzec przepadek narzędzi lub przedmiotów, które służyły lub były przeznaczone do popełnienia przestępstw związanych z pornografią. Projektowany przepis nie jest sprzeczny z art. 11 dyrektywy 2011/93/UE, który zobowiązuje państwa członkowskie do podjęcia koniecznych środków w celu zapewnienia, by właściwe organy były uprawnione do zajęcia i konfiskaty narzędzi oraz korzyści pochodzących m.in. z przestępstw związanych z pornografią dziecięcą, o których mowa w art. 5 tej dyrektywy.

4. Konkluzje

Poselski projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny jest objęty zakresem regulacji prawa Unii Europejskiej.

Projektowana zmiana art. 191a ustawy – Kodeks karny jest zgodna z art. 5 ust. 1 lit. b dyrektywy 2024/1385/UE.

W pozostałym zakresie projekt nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

Autor:

Bartosz Pawłowski

ekspert ds. legislacji

w Biurze Ekspertyz

i Oceny Skutków Regulacji

Akceptował:

Wicedyrektor Biura Ekspertyz

i Oceny Skutków Regulacji

Ziemowit Cieślik

/podpisano elektronicznie/

Warszawa, 19 października 2026 r.

BEOS-WPEiM-2560/26

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia w sprawie stwierdzenia, czy poselski projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny (przedstawicielka wnioskodawców: posłanka Monika Rosa) jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej w rozumieniu art. 95a regulaminu Sejmu

Projekt ustawy zmierza do nowelizacji ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny¹ (dalej: Kk). Zgodnie z uzasadnieniem projekt zmierza do doprecyzowania obowiązujących przepisów karnych oraz dodatkowego uregulowania czynów związanych z wykorzystaniem deepfake'ów pornograficznych. Nowelizacja polega na:

1) zmianie art. 191a Kk przez wprowadzenie karalności czynów polegających na rozpowszechnianiu bez zgody wizerunku nagiej osoby lub osoby w trakcie czynności seksualnej, wytworzonego lub przetworzonego przy użyciu technik cyfrowych, w szczególności sztucznej inteligencji;

2) zmianie art. 200a Kk przez wprowadzenie karalności za czyny obecnie objęte tym przepisem, tj.: (i) nawiązywanie za pośrednictwem systemu teleinformatycznego lub sieci telekomunikacyjnej kontaktu z małoletnim poniżej lat 15, aby za pomocą wprowadzenia go w błąd, wyzyskania błędu lub niezdolności do należytego pojmowania sytuacji albo przy użyciu groźby bezprawnej, doprowadzić do spotkania z nim w celu popełnienia przestępstwa określonego w art. 197 § 4 Kk (zgwałcenie małoletniego poniżej 15 lat) lub art. 200 Kk (seksualne wykorzystanie małoletniego poniżej 15 lat), jak również w celu produkowania lub utrwalania treści pornograficznych oraz (ii) składanie małoletniemu poniżej 15 lat, za pośrednictwem systemu teleinformatycznego lub sieci telekomunikacyjnej, propozycji obcowania płciowego, poddania się lub wykonania innej czynności seksualnej lub udziału w produkowaniu lub utrwalaniu treści pornograficznych – także w sytuacji, w której sprawca nie uświadamia sobie, że dokonanie czynu jest niemożliwe ze względu na brak małoletniego do lat 15;

¹ Dz. U. z 2005 r. poz. 383, ze zm.

3) zmianie art. 202 Kk przez (i) zaostrzenie kar za utrwalaniu treści pornograficznych z udziałem małoletniego, (ii) zaostrzenie kar za przechowywanie, posiadanie lub uzyskiwanie dostępu do treści pornograficznych z udziałem małoletniego, a także wprowadzenie karalności sprawowania takich treści, (iii) wprowadzenie karalności czynu polegającego na wytwarzaniu lub przetwarzaniu przy użyciu technik cyfrowych, w szczególności sztucznej inteligencji, treści pornograficznych mogących wywołać przekonanie o autentycznym udziale małoletniego, (iv) wprowadzeniu karalności niektórych czynów związanych z treściami pornograficznymi wytworzonymi lub przetworzonymi przy użyciu technik cyfrowych, w szczególności sztucznej inteligencji, mogącymi wywołać przekonanie o autentycznym udziale małoletniego, a w przypadku czynu określonego w art. 202 § 3 Kk – mogącymi wywołać przekonanie o prezentowaniu autentycznej przemocy lub posługiwaniu się autentycznym zwierzęciem, (v) poszerzeniu katalogu przypadków, w których sąd może orzec przepadek narzędzi lub innych przedmiotów, które służyły lub były przeznaczone do popełnienia przestępstw określonych w tym przepisie, choćby nie stanowiły własności sprawcy.

Projekt ustawy zawiera przepisy mające na celu wykonanie prawa Unii Europejskiej – dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1385 z dnia 14 maja 2024 r. w sprawie zwalczania przemocy wobec kobiet i przemocy domowej².

Poselski projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny **może być uznany za projekt ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej** w rozumieniu art. 95a regulaminu Sejmu.

Autor:

Bartosz Pawłowski

ekspert ds. legislacji

w Biurze Ekspertyz

i Oceny Skutków Regulacji

Akceptował:

Wicedyrektor Biura Ekspertyz

i Oceny Skutków Regulacji

Ziemowit Cieślik

/podpisano elektronicznie/

² Dz. Urz. UE L, 2024/1385, 24.5.2024; ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1385/oj>.